

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто функціональний підхід до формування процесу управління фінансовою стійкістю підприємства та запропоновано структурно-функціональну модель оптимізації процесу управління фінансовою стійкістю підприємства металургійної галузі.

Аннотация. Рассмотрен функциональный подход к формированию процесса управления финансовой устойчивостью предприятия и предложена структурно-функциональная модель оптимизации процесса управления финансовой устойчивостью предприятия металлургической отрасли.

Annotation. The article deals with the functional approach to the formation of the company management of the financial stability and structural and functional model to optimize the process of managing the financial stability of metallurgical industry enterprises is proposed.

Ключові слова: управління фінансовою стійкістю, структурно-функціональна модель, оцінювання фінансової стійкості, контроль результатів.

Головною метою управління фінансовою стійкістю підприємства є забезпечення фінансової безпеки та стабільності функціонування і розвитку підприємства у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику. Забезпечення високого рівня фінансової стійкості підприємства в процесі його розвитку та функціонування відбувається через формування оптимальної та гнучкої структури капіталу забезпечення постійної платоспроможності та ліквідності, збалансування грошових потоків, забезпечення кредитоспроможності, вільне маневрування грошових коштів, забезпечення оптимальної структури активів та постійне стабільне перевищення доходів над витратами [1].

Підходи до забезпечення фінансової стійкості нерозривно пов'язані з загальною стратегією діяльності підприємства. Управління фінансовою стійкістю підприємства є системою принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень. За допомогою структурно-функціональної моделі можна формалізувати послідовність процесу управління фінансовою стійкістю, заочно ілюструвати порядок дій та спостерігати за проміжними результатами.

Метою статті є розробка структурно-функціональної моделі оптимізації процесу управління фінансовою стійкістю підприємства.

Побудувати структурно-функціональну модель можна за допомогою використання програмного продукту VPwin за стандартом IDEF0, що дозволяє представляти етапи управління у вигляді діаграми, а також наочно подати усі етапи цього процесу.

На рис. 1 і 2 зображено запропоновану структурно-функціональну модель оптимізації процесу управління фінансовою стійкістю на базі підприємства ПАТ "Харківський завод сантехвиробів".

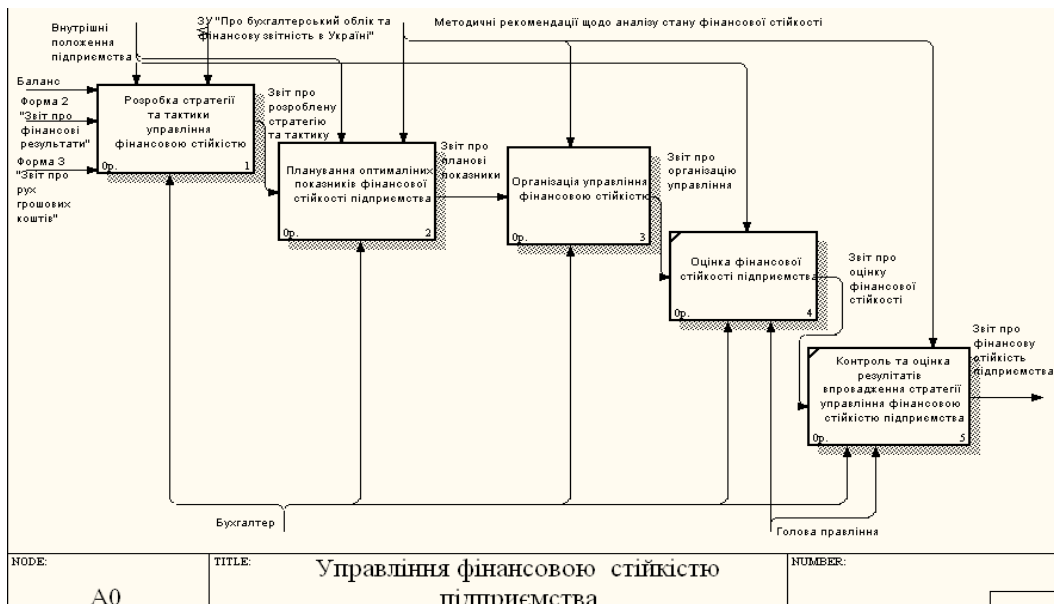

Рис. 1. Основні етапи процесу управління фінансовою стійкістю підприємства

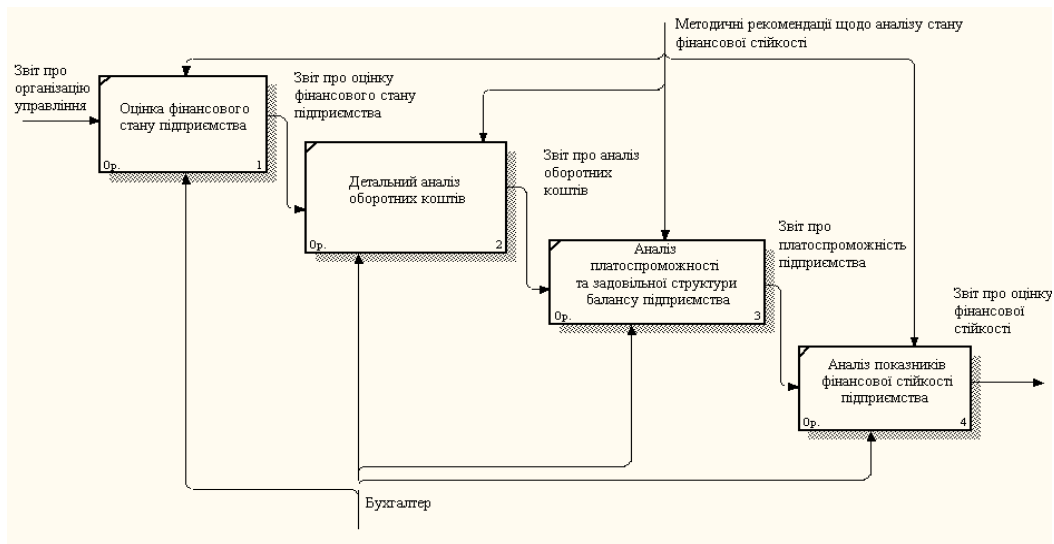

Рис. 2. Етап проведення оцінки фінансової стійкості підприємства

На першому етапі функціональної моделі пропонується розробити стратегію та тактику управління фінансовою стійкістю (див. рис. 1). На цьому етапі на базі вхідної інформації, а саме фінансової звітності підприємства, проводиться комплексний аналіз структури активів, пасивів, збалансування ресурсів. Далі визначається ефективність управління фінансовими ресурсами підприємства. Проводиться моніторинг впливу факторів на фінансову стійкість підприємства. При розробці стратегії та тактики управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно враховувати фактори зовнішнього та внутрішнього середовищ в їх тісному взаємозв'язку, обсягів фінансових вкладень за конкретними напрямками діяльності підприємства, структурними підрозділами та проектами, що реалізуються підприємством [2].

На другому етапі проводиться планування оптимальних показників фінансової стійкості підприємства. При оцінюванні фінансового стану підприємства на основі системи показників важливим є порівняння фактичного рівня показників з їхніми нормативними значеннями. Необхідність встановлення нормативних значень показників обумовлена завданнями аналізу фінансового стану підприємства. Як свідчать результати вивчення наукових і методичних джерел, на сьогодні не існує єдиного підходу до питань оцінювання й управління фінансовою стійкістю підприємства [3].

На третьому етапі проводять організацію управління фінансовою стійкістю, на четвертому етапі здійснюють оцінку фінансової стійкості підприємства. На даному етапі спочатку здійснюють оцінку фінансового стану підприємства (див. рис. 2). Далі проводять детальний аналіз оборотних коштів, аналіз платоспроможності та задовільної структури балансу. Останнім на цьому етапі проводять аналіз фінансової стійкості підприємства та складають загальний звіт про оцінку фінансової стійкості. Для оцінки фінансової стійкості підприємства, окрім відносних показників, використовується абсолютний показник – так званий трикомпонентний показник, який дозволяє визначити тип фінансової стійкості підприємства. Така оцінка фінансової стійкості ґрунтується на порівнянні обсягів запасів і витрат із величиною джерел їх фінансування [3].

Перед кожним підприємством, перш за все, стоїть завдання щодо визначення межі своєї фінансової стійкості. Так, недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності, а надлишкова – навпаки сприятиме формуванню запасів, які є зайвими, що, в свою чергу, призведе до зростання витрат на їх утримання, недоотримання прибутку та уповільнення темпів економічного розвитку підприємства [4].

На п'ятому етапі здійснюють контроль та оцінку результатів упровадження стратегії управління фінансовою стійкістю підприємства. Успіх реалізації розробленої стратегії підприємства залежить певною мірою від діючої системи контролю. Успіх реалізації розробленої фінансової стратегії залежить від діючої системи стратегічного контролю, який здійснюється протягом періоду дії стратегії. Більшість кризових ситуацій на українських підприємствах виникає через недостатню увагу керівництва до контролю за виконанням поставлених цілей. Завданням стратегічного контролю є: створення системи нормативів, оцінка стану об'єктів контролю, визначення причин відхилення та формування системи дій із коригування стратегії [1].

У системі стратегічного управління контроль здійснюється протягом періоду дії стратегії і за змістом передбачає аналіз та оцінку виконання стратегічних заходів з точки зору відповідності стратегічному плану і ступеня досягнення стратегічних цілей. Тому на заключному етапі необхідно проводити моніторинг, який включає аналіз та оцінку рівня фінансової стійкості підприємства; визначення досягнутих результатів реалізації стратегії та їх порівняння зі встановленими стандартами; коригування стратегії та формування коригуючих заходів. Визначення допустимих меж відхилень від стандартів контролю реалізації стратегії, тобто оптимального рівня фінансової стійкості, належить до компетенції вищого рівня керівництва підприємства. У результаті порівняння стандартів контролю із фактичними результатами формується висновок про успішність стратегії, який може бути як позитивним, так і негативним, визначається ступінь досягнення цілей та відповідність стратегічних заходів стратегічному плану. За результатами аналізу надається інтегральна оцінка діючої стратегії підприємства та виявляються стратегічні проблеми підприємства, ключові фактори успіху, потенціал підприємства. За умов відхилення фактичних результатів від стандартів управлінської дії спрямовуються на коригування процесу досягнення цілей. У разі відсутності відхилень або наявності їх у встановлених межах коригування процесу реалізації стратегії не є необхідним [5].

Фінансова стійкість відображає ступінь залежності підприємства від залучених джерел фінансування, яка визначає, з одного боку, рівень фінансового ризику власників, а з іншого – можливості досягнення певної рентабельності вкладеного інвестором капіталу. При цьому, чим вищий ризик, тим вища очікувана доходність. Саме управлінський вибір відносно допустимого для підприємства рівня ризику обумовлює цілі щодо фінансової стійкості [6].

Таким чином, побудова структурно-функціональної моделі процесу управління фінансовою стійкістю дозволяє виявити недоліки в організації процесів на підприємстві, що поліпшує пошук та визначення шляхів удосконалення цих процесів з метою більш ефективного функціонування підприємства.

Наук. керівн. Журавльова І. В.

Література: 1. Гринкевіч С. С. Економічні основи стратегічного управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах ринкових перетворень / С. С. Гринкевіч, М. А. Михалевич // Науковий вісник НЛТУ. – 2008. – Вип. 18.5. – С. 110–114. 2. Заюкова М. С. Теорія фінансової стійкості підприємства : монографія / М. С. Заюкова. – Вінниця : УНІВЕРСУМ, 2004. – 155 с. 3. Кремень В. М. Оцінювання фінансової стійкості підприємства / В. М. Кремень, С. Я. Щепетков // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1(115). – С. 107–116. 4. Приймак І. І. Організація стратегічного управління фінансовою стійкістю на підприємствах в Україні / І. І. Приймак // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2009. – № 5(1). – С. 27–37. 5. Донченко Т. В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства / Т. В. Донченко // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 1. – С. 23–27. 6. Смачило В. В. Оцінка фінансової стійкості підприємств / В. В. Смачило, Ю. В. Буднікова // Економічний простір. – 2011. – № 1(115). – С. 107–116.